

ภาคผนวก 1

รายการอาคารสถานที่ ที่ได้ออกสำรวจงานสถาปัตยกรรม

เชียงใหม่ (วันที่ 9-12 ธันวาคม พ.ศ. 2554)

อาคาร	สถาปนิก / ผู้ออกแบบ	ปีที่สร้างเสร็จ / เปิด เป็นทางการ	ที่อยู่
โรงแรมแทมมารีน วิลเลจ (พ.ศ. 2545 ได้รับรางวัล “ส่งเสริมเชียงใหม่งาม” จากสถาปนิกล้านนา 45)	องอาจ สาตรพันธุ์	2544	50/1 ถ. ราชดำเนิน ต. ศรีภูมิ เขตเมืองเก่า จ. เชียงใหม่
โรงแรมราชมรรคา (Winner Best Boutique Hotel Winner Outstanding Culture Winner Award for Architecture จาก Thailand Boutique awards 2010)	องอาจ สาตรพันธุ์	2546	6 ซอย 9 ถ. ราชมรรคา ต. พระสิงห์ เขตเมืองเก่า จ. เชียงใหม่
อาคารโมรูมส์ โฮเต็ล (Mo Rooms)	บริษัท แผลงฤทธิ์ จำกัด	2552	ถนนท่าแพ ต. ช้างคลาน อ. เมือง เขตเมืองเก่า จ. เชียงใหม่
โรงแรมแมนดาริน โอเรียนเต็ล ดาราเทวี	รุ่ง จันทาบุญ	เปิดเป็นทางการ 2547	51/4 หมู่ 1 ถ. เชียงใหม่-สันกำแพง ต. ท่าศาลา จ. เชียงใหม่
อาคารเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบ พระชนมพรรษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	รุ่ง จันทาบุญ	เปิดเป็นทางการ 2555	239 ถ. ห้วยแก้ว ต. สุเทพ อ. เมือง จ. เชียงใหม่
หอคำหลวง	รุ่ง จันทาบุญ	2554	ถ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ต. แม่- เหิยะ อ. เมือง จ. เชียงใหม่
บ้านคุณฤกษ์ฤทธิ์ ตีระวนิช ศิลปินชาว ไทย และคุณแอนเน็ต	อรุณ ภูริทัต	2550	100 / 7 ถ. สุเทพ ซ. วัดอุโมงค์ 11 จ. เชียงใหม่ (ใกล้มหาวิทยาลัย เชียงใหม่)
หอศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (CMU Art Center)	บริษัท ดันศิลป์ สถาปัตย์ จำกัด	2541	ถ. ห้วยแก้ว ต. สุเทพ อ. เมือง จ. เชียงใหม่
สำนักงานและพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่ง ประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ	บริษัท ดีไซน์ 103 อินเตอร์- เนชั่นแนล จำกัด	2538-2540	ถ. โชตนา ต. ช้างเผือก อ. เมือง จ. เชียงใหม่ (ใกล้ศาลาว่าการ เมืองเชียงใหม่)
โรงเรียนปัญญาเด่น	24H (Netherland) เดชา เตียงเกตุ และบริษัท เชียงใหม่ โลฟ คอนสตรัคชั่น	2553	หมู่ 2 อ. หางดง จ. เชียงใหม่ (ห่าง จากสนามบินประมาณ 20 นาที)

อาคารที่พักอุปาสิกา วัดป่าวชิรบรรพต	สุริยะ อัมพันศิริรัตน์	2550	57/2 ต.หนองช้างคอก อ. เมือง จ. ชลบุรี
กุฏิพระสงฆ์ วัดป่าวชิรบรรพต	สุริยะ อัมพันศิริรัตน์	2550-2551	57/2 ต. หนองช้างคอก อ. เมือง จ. ชลบุรี
อุโบสถ วัดป่าวชิรบรรพต	บริษัท ดีไซน์ 103 อินเตอร์-เนชั่นแนล จำกัด	2528	57/2 ต. หนองช้างคอก อ. เมือง จ. ชลบุรี
Exotica Casa Private House	รุจนะ ประคองวิทยา	2538	บริเวณสนามกอล์ฟ Phoenix อ. บางละมุง จ. ชลบุรี
หอศิลป์และวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	บริษัท โมविดา จำกัด (Movida) อนันต์ ตันตาศนี	2547	169 ถ. ลงหาดบางแสน ต. แสนสุข อ. เมือง จ. ชลบุรี
บ้านบางละเหว	บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด	2548	อ. บางละเหว จ. ชลบุรี

กรุงเทพฯ-ปทุมธานี (ปริมณฑล) (วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555)

อาคาร	สถาปนิก / ผู้ออกแบบ	ปีที่สร้างเสร็จ / เปิดเป็นทางการ	ที่อยู่
โรงงานกาษาปณใหม่	บริษัท สำนักงานสันธยาและคณะ จำกัด	2535-2546	หลักกิโลเมตรที่ 34-35 13/1 หมู่ 2 ถ. พหลโยธิน ต. คลองหนึ่ง อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี 12120
อาคารอนุสรณ์สถานแห่งชาติ	เรืองศักดิ์ กันตะบุตร และคณะ	2526-2533 เปิดเป็นทางการ 2537	บริเวณสามแยกดอนเมือง ช่วง ถ. วิทยาดิรั้งสิต บรรจบกับ ถ. พหลโยธิน ต. คูคต อ. ลำลูกกา จ. ปทุมธานี
อุโบสถวัดพระธรรมกาย (ผลงานที่สมควรเผยแพร่อย่างยิ่งปี 2541)	ศิริ สุชะวลลิ	2520-2525	ต. คลองสาม อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี
หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	เรืออากาศเอกอาวุธ เงินชูกลิ่น (ประธานคณะทำงาน) เกียรติไกร สัมปชชิต รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (ผู้ออกแบบ)	2535-2551 เปิดเป็นทางการ 2553	ถ. เลียบคลองห้า ต. คลองห้า อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี
หออัครศิลป์	กรมศิลปากร	2539-2544	ต. คลองห้า อ. คลองหลวง จ. ปทุมธานี

กรุงเทพฯ (วันพุธที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2555)

อาคาร	สถาปนิก / ผู้ออกแบบ	ปีที่สร้างเสร็จ / เปิด เป็นทางการ	ที่อยู่
อาคารศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550	กองออกแบบและก่อสร้าง กระทรวงยุติธรรม	2548-2551	120 หมู่ 3 ถ. แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่ง สองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
อาคารกรมสอบสวนคดีพิเศษ	กองออกแบบและก่อสร้าง กระทรวงยุติธรรม	2550	128 ถ. แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสอง- ห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
โรงเรียนนานาชาติ กรุงเทพ (International School Bangkok - ISB)	บริษัท เอส.เจ.เอ ทรีดี จำกัด	2534	39/7 ซ. นิชาดาธานี ถ. สามัคคี ปากเกร็ด จ. นนทบุรี
ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ แจ้งวัฒนะ	บริษัท ดีไซน์ 103 อินเตอร์- เนชั่นแนล จำกัด	2550-2552	5/9 แจ้งวัฒนะ ต. คลองเกลือ อ. ปากเกร็ด จ. นนทบุรี
อาคารฟุ่มข้าวบิณฑ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (อาคารสัญลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช)	วิบูลย์ สุวรรณศิริ (และเผ่า สุวรรณศักดิ์ศิริ ร่วมออกแบบ และควบคุมงานก่อสร้าง)	2531-2533	9/9 หมู่ 9 ถ. แจ้งวัฒนะ ต. บางพูด อ. ปากเกร็ด จ. นนทบุรี
อาคารตรีศร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	บริษัท เลอโมทีฟ จำกัด และ บริษัท จีโอเดสิก จำกัด	2536-2537	9/9 หมู่ 9 ถ. แจ้งวัฒนะ ต. บางพูด อ. ปากเกร็ด จ. นนทบุรี
อาคารวิทยนิทัศน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	บริษัท แพลน อาดิเต็ค จำกัด บริษัท สำนักงานโฟร์เอส จำกัด และบริษัท อินเตอร์ อาดิเต็ค จำกัด	2532	9/9 หมู่ 9 ถ. แจ้งวัฒนะ ต. บางพูด อ. ปากเกร็ด จ. นนทบุรี
อาคารอนันทินิทัศน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	บริษัท โพรเกรส แพลนนิ่ง- อาดิเต็ค จำกัด ตกแต่งภายใน : พงษ์ศักดิ์ อารยางกูร	2549	9/9 หมู่ 9 ถ. แจ้งวัฒนะ ต. บางพูด อ. ปากเกร็ด จ. นนทบุรี
อาคารกระทรวงการต่างประเทศ	บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด	2542	ถ. ศรีอยุธยา กรุงเทพฯ
อาคารสำนักงานเลขาธิการองคมนตรี (อาคารทำเนียบองคมนตรี)	บริษัท เอส.เจ.เอ ทรีดี จำกัด	2546-2547	ถ. สราญรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ

บ้านฉายศรี (รางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น 2541 สมาคมสถาปนิกสยามรางวัล HONORABLE MENTION , ARCASIA- AWARD 99)	ประพจน์ วงศ์จรจศิลป์	2540	หมู่บ้านเชียงใหม่ เลคแลนด์ ถ. เลียบคลองชลประทาน ต. สุเทพ อ. เมือง จ. เชียงใหม่
วิรันดา รีสอร์ท (Veranda Chiangmai TheHigh Resort) (Most Favorite Hotel รางวัลจากนิตยสาร Anywhere)	บริษัท สำนักงานสถาปนิกกรุงเทพ จำกัด (OBA)	2551	192 หมู่ 2 บ้านปางหางดง จ. เชียงใหม่
โรงแรมศิริปันนา วิลล่า รีสอร์ท แอนด์สปา (Siripanna Villa Resort & Spa)	เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง	2552	36 ถ. ราษฎร์วิทศ ต. วัดเกต อ. เมือง เจริญเมือง จ. เชียงใหม่
Northern small and medium enterprise distribution center	บริษัท สถาปนิก 110 จำกัด	อยู่ระหว่างการก่อสร้าง	อ. เมือง จ. เชียงใหม่

เชียงราย (วันที่ 9-12 ธันวาคม พ.ศ. 2554)

อาคาร	สถาปนิก / ผู้ออกแบบ	ปีที่สร้างเสร็จ / เปิดเป็นทางการ	ที่อยู่
วัดร่องขุน	เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์	เริ่มก่อสร้าง 2540	ต. ป่าออดอนชัย อ. เมือง จ. เชียงราย
บ้าน ถวัลย์ ดัชนี	ถวัลย์ ดัชนี	เริ่มก่อสร้าง 2518	414 หมู่ที่ 13 ต. นางแล อ. เมือง จ. เชียงราย
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (อาคารเรียนหลัก)	บริษัท เอส.เจ.เอ ทรีดี จำกัด บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด และ บริษัท สถาปนิก 110 จำกัด	2546	333 หมู่ 1 ต. ท่าสูด อ. เมือง จ. เชียงราย
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (อาคารสำนักงานอธิการบดี)	บริษัท เอส.เจ.เอ ทรีดี จำกัด บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด และ บริษัท สถาปนิก 110 จำกัด	2546	333 หมู่ 1 ต. ท่าสูด อ. เมือง จ. เชียงราย
วิหารพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติฯ	รุ่ง จันทรบุญตา	2550	333 หมู่ 1 ต. ท่าสูด อ. เมือง จ. เชียงราย
หอฝิ่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ	อาคม เวชกานนท์	2545 / 2548	บ้านสบรวก ต. เวียง อ. เชียงแสน จ. เชียงราย
เกรทเธอร์แมโขงลอร์ดจ Greater Mekong Lodge	อาคม เวชกานนท์	2542-2545	บ้านสบรวก ต. เวียง อ. เชียงแสน จ. เชียงราย
โรงแรมริมกก รีสอร์ท	จามร รักการดี	2533	6 หมู่ 4 ถ. แม่กก อ. แม่กก จ. เชียงราย

ชลบุรี (วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2554)

อาคาร	สถาปนิก / ผู้ออกแบบ	ปีที่สร้างเสร็จ / เปิด เป็นทางการ	ที่อยู่
กุฏิสงฆ์ วัดเขาพุทธโคดม รางวัล ชมเชยการประกวด Monk's cell community AR awards for Emerging Architecture 2006	สุริยะ อัมพันศิริรัตน์	2547-2549	42/2 หมู่ 4 ต. สุรศักดิ์ อ. ศรีราชา จ. ชลบุรี
อาคารเรียนพระสงฆ์ วัดเขาพุทธโคดม รางวัลเหรียญทองสถาปัตยกรรมดีเด่น ประเภทอาคารประหยัดพลังงาน และ รักษาสภาพแวดล้อมอาคาร (2009) อาคารเรียนพระสงฆ์ (พระปณณมาน ตานี-บุตรมหาเถระ)	สุริยะ อัมพันศิริรัตน์	2548	42/2 หมู่ 4 ต. สุรศักดิ์ อ. ศรีราชา จ. ชลบุรี
อาคารพิพิธภัณฑ์และอาคารเรียน พระสงฆ์ วัดเขาพุทธโคดม TIDA AWARD 2010 WINNER PRICE 2010 TYPE INSTITUTE (CONTEMPORARY VALUE) judge by Interior Association of Thailand. / WAAWARDS WINNNER / 7 th CYCLE 20+10X World Architecture Community, 2010, @USA walled monks cell	สุริยะ อัมพันศิริรัตน์	2551	42/2 หมู่ 4 ต. สุรศักดิ์ อ. ศรีราชา จ. ชลบุรี
กุฏิสงฆ์ เขิงเขาพุทธโคดม AR Awards : Emerging Architecture Awards 2010: Highly Commended [The architectural review] @ United Kingdom walled monks cell	สุริยะ อัมพันศิริรัตน์	2552-2553	42/2 หมู่ 4 ต. สุรศักดิ์ อ. ศรีราชา จ. ชลบุรี
หอไตร วัดป่าวชิรบรรพต WA AWARDS WINNNER / 6 th CYCLE 20+10X World Architecture Community, March 2010, @ USA	สุริยะ อัมพันศิริรัตน์	2548-2549	57/2 ต. นนongช้างคอก อ. เมือง จ. ชลบุรี

ภาคใต้ (วันที่ 27-30 พฤษภาคม พ.ศ. 2555)

อาคาร	สถาปนิก / ผู้ออกแบบ	ปีที่สร้างเสร็จ / เปิด เป็นทางการ	ที่อยู่
Baan Thai Surin Hill	คำรน สุทธิ	2552	92/5 ถ. ศรีสุนทร ต. เขิงทะเล อ. ถลาง จ. ภูเก็ต
Sala Phuket Resort	บริษัท ดีพาร์ทเมนท์ ออฟ อาร์คิเทคเจอร์ จำกัด	2550	333 หมู่ 3 ไม้ขาว จ. ภูเก็ต
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติถลาง	กรมศิลปากร (อุดม สกุลพานิชย์)	2529	อ. ถลาง จ. ภูเก็ต
Royal Phuket Marina	บริษัท ปาล์มเมอร์ แอนด์ เทอร์- เนอร์ (ประเทศไทย) จำกัด	2010 (เฟสแรกสร้าง เสร็จปี 2007)	68 หมู่ 2 ถ. เทพกระษัตริ ต. เกาะแก้ว อ. เมือง จ. ภูเก็ต
ภาวิไล รีสอร์ท ภูเก็ต	กิตติ ถนัดสร้าง (UKD Company Limited)	2552	49 หมู่ 6 ถนนลายี-นาคาเล กมลา จ. ภูเก็ต
ประตูเมืองภูเก็ต (Phuket Gateway)	บริษัท สถาปนิกไอดิน จำกัด	2549-2552	ท่าฉัตรไชย จ. ภูเก็ต
โรงแรมอโยธยา	อนุรักษ์ พรหมศรี	2551	112 หมู่ 3 หาดนพรัตน์ธารา อ่าวนาง จ. กระบี่
Phulay Bay A Ritz Carlton	เล็ก บุนนาค	2552	111 หมู่ 3 ต. หนองทะเล อ. เมือง จ. กระบี่
The Tubkaak Krabi Boutique Resort	บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด	2545	123 หมู่ 3 ต. หนองทะเล อ. เมือง จ. กระบี่
พระตำหนักประทับแรมเฉลิมพระ- เกียรติ อ.ปากพอง	วิญญู สุวรรณศิริ	2547	หมู่ 5 ต. หูล่อง ปากพอง จ. นครศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	บริษัท สำนักงานไพโรส จำกัด (กลุ่มอาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)	2535	222 ต. ไทยบุรี อ. ท่าศาลา จ. นครศรีธรรมราช

พระนครศรีอยุธยา (วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555)

อาคาร	สถาปนิก / ผู้ออกแบบ	ปีที่สร้างเสร็จ / เปิดเป็นทางการ	ที่อยู่
โรงแรมยูเดีย ออน เดอะริเวอร์	พีรธ พัชรเศวต	2552	11-12 ถ. อุททอง หมู่ 4 ต. ประตู่ชัยริมแม่น้ำอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
อาคารศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา	อภิชาติ วงษ์แก้ว และคณะสถาปนิกของสมาคมสถาปนิกสยามฯ	2529	ถ. โรจนะ ต. ประตู่ชัย อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
ศาลาพระมิ่งขวัญ (ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	เปิดเป็นทางการ 2527	59 หมู่ 4 ต. ช้างใหญ่ อ. บางไทร จ. พระนครศรีอยุธยา
ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)	บริษัท ซี. ซี. ดับบลิว จำกัด	2546	59 หมู่ 4 ต. ช้างใหญ่ อ. บางไทร จ. พระนครศรีอยุธยา
ตลาดน้ำอยุธยา	ธวัช มโนชนธ์	2553	65/12 หมู่ 7 ต. ไผ่ลิง อ. พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วันที่ 25-27 มกราคม พ.ศ. 2556)

อาคาร	สถาปนิก / ผู้ออกแบบ	ปีที่สร้างเสร็จ / เปิดเป็นทางการ	ที่อยู่
อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น	วีรวรรณ ศีตีสาร	2535	123 ถ. มิตรภาพ อ. เมือง จ. ขอนแก่น
อาคารสำนักงาน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	วิโรจน์ ศรีสุโร และ ธิติ เสงษ์รัมย์	2532	123 ถ. มิตรภาพ อ. เมือง จ. ขอนแก่น
คummings มหาวิทยาลัยขอนแก่น	อรรถ ชมาฤกษ์ เบญจวรรณ ทัศนีสลพร มงคล วงศ์กิติวิมล สิทธา กองสาสนะ	เปิดเป็นทางการ 2555	123 ถ. มิตรภาพ อ. เมือง จ. ขอนแก่น
หอศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น	วิโรจน์ ศรีสุโร และ ธิติ เสงษ์รัมย์	2542	123 ถ. มิตรภาพ อ. เมือง จ. ขอนแก่น

ศูนย์ประชุมเอนกประสงค์กาญจนา-ภิเษก	เสรี ธนะชานนท์ พิศิษฐ์ โรจน-วานิช ศักดิ์สิน พูนศิริวงศ์ บริษัทไชน่ดีเวลลอป จำกัด	2540	บึงสีฐาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ. เมือง จ. ขอนแก่น
อาคารศาลจังหวัดขอนแก่น 10 บัลลังก์ (เก่า)	สถาปนิก กรมโยธาเทศบาล	2507	ถ. หน้าศูนย์ราชการ อ. เมือง จ. ขอนแก่น
อาคารศาลอุทธรณ์ภาค 4 ศาลจังหวัดขอนแก่น	กองออกแบบ สำนักงานศาลยุติธรรม	2555	ถ. หน้าศูนย์ราชการ อ. เมือง จ. ขอนแก่น
ชีวาพิพย์ สป่า	กุลศรี ตั้งสกุล ยิ่งสวัสดิ์ ไชยะกุล	2549	611 รอบบึงแก่นนคร ต. ในเมือง อ. เมืองขอนแก่น จ. ขอนแก่น
ตลาดต้นตาล	กุลศรี ตั้งสกุล ยิ่งสวัสดิ์ ไชยะกุล	2555	ถ. มิตรภาพ จ. ขอนแก่น
อาคารเซ็นทรัลพลาซ่า ขอนแก่น	บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด	2552	ถ. มิตรภาพ ต. ในเมือง อ. เมือง จ. ขอนแก่น
โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชา ออร์คิด (Pullman Khon Kaen Raja Orchid hotel)	เจตกำจร พรหมโยธี บริษัทอินเตอร์ดีไซน์ จำกัด	2555	9/9 อาคาร ถ. ประชาสำราญ ต. ในเมือง อ. เมืองขอนแก่น จ. ขอนแก่น
อาคารด่านพรมแดนมุกดาหาร (สะพาน มิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2)	Nippon Koi Co., Ltd.	2550	บ้านสงเปือย ต. บางไพรใหญ่ อ. เมือง จ. มุกดาหาร
อาคารด่านพรมแดนนครพนม (สะพาน มิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 3)	บริษัท เอฟซิลอน จำกัด	2554	ต. ในเมือง อ. เมือง จ. นครพนม
หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นครพนม	วิลเลียม เอ.บริกส์	เปิดเป็นทางการ มิถุนายน 2537	ถ. อภิบาลบัญชา อ. เมือง จ. นครพนม
หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	สมบัติ ธีระตระกูลชัย	2550	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 680 ถ. นิตโย ต. ธาตุเชิงชุม อ. เมือง จ. สกลนคร
เจดีย์นิโครธาราม มหาเถรานุสรณ์ วัดป่านิโครธาราม	นิธิ สถาปิตานนท์	2554	วัดป่านิโครธาราม บ้านหนองบั้ง-บาน ต. หนองบัวบาน อ. หนอง-วัวซอ จ. อุตรธานี
พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ วัดโพธิ์สมภรณ์	พินิจ ณรงค์ศักดิ์	2552	วัดโพธิ์สมภรณ์ เลขที่ 22 ถ. เพาะ-นิยม ต. หมากร้าง อ. เมือง จ. อุตรธานี

ภาคผนวก 2

รายการการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการ

การสัมภาษณ์โดยตรง

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	สถานที่	วัน/เวลา
คุณองอาจ สาตรพันธุ์	 โรงแรมราชมรรคา จ.เชียงใหม่	10 ธันวาคม พ.ศ. 2554 เวลา 13:30 – 15:30 น.
ศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บุญญธิการ	 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	20 กันยายน พ.ศ. 2555 เวลา 09:40 – 12:30 น.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิรัช พัทธเสวต	 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	20 กันยายน พ.ศ. 2555 เวลา 14:00 – 16:30 น.
คุณอมตะ หล้าโพบูลย์ คุณทวีติย์ วัชรภักย์ เทพาคำ	 Department of Architecture Co., Ltd. อาคาร Smooth Life ถนนสาทรเหนือ บางรัก กรุงเทพฯ	27 กันยายน พ.ศ. 2555 เวลา 09:45 – 12:15 น.
คุณสิน พงษ์หาญยุทธ์ คุณธีรันทรา ศิริสวัสดิ์	 บริษัท แพลน อาคิเต็ค จำกัด อาคาร Plan House ถนนสาทร 10	27 กันยายน พ.ศ. 2555 เวลา 14:00 – 16:15 น.
ดร. สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา	 SJA + 3D Co., Ltd. อาคารเฉลิมวิทย์ คอร์ท สุขุมวิท 53 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ	10 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เวลา 10:00 – 12:30 น.
คุณนิธิ สถาปิตานนท์	 บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด 81 สุขุมวิท 26 คลองตัน คลองเตย กรุงเทพฯ	10 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เวลา 13:50 – 16:00 น.
คุณชาติรี อดาลิตสกุล	 บริษัท ดันคิลปัสตุติโอ จำกัด 401/71 ซอยอนามัยงามเจริญ (พระราม 2 33)	16 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เวลา 09:30 – 12:45 น.

อาจารย์ ชาทรี ประกิจนันทการ		คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ	16 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เวลา 14:40 – 16:30 น.
คุณธีรพล นิยม		สถาบันอาศรมศิลป์ 399 ซอยอนามัยงามเจริญ 25 บางขุนเทียน	24 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เวลา 09:40 – 12:30 น.
คุณชัยวัฒน์ ลิ้มวัฒนานนท์		Design 103 International Ltd. Asoke Tower Office Building	30 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เวลา 09:40 – 12:30 น.
รองศาสตราจารย์ ศรีศักร วัลลิโภดม		มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์ ถนนพระสุเมรุ บวรนิเวศ พระนคร	1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เวลา 10:30 – 12:00 น.
อาจารย์ ดร. เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง		คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	17 มกราคม พ.ศ. 2556 เวลา 15:00 – 17:00 น.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทองยศ วีระทวีมาศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิทธา กองสาสนะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วารุณี หวัง อาจารย์ อานัติ วัฒนเนสก์ นายยง บุญอารีย์		คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	26 มกราคม พ.ศ. 2556 เวลา 09:30 – 11:00 น.

การสัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	สถานที่ทำงาน	วัน/เวลาที่ตอบกลับ
คุณสุจิตต์ วงษ์เทศ	หนังสือพิมพ์มติชน	30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555
รองศาสตราจารย์ ดร. ดันข้าว ปาณินท์	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	12 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิรดี เกษมสุข		คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	17 ธันวาคม พ.ศ. 2555
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาติ จีงสิริอารักษ์		คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	26 ธันวาคม พ.ศ. 2555
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. ปิยลดา ทวีปรังษีพร		คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	30 ธันวาคม พ.ศ. 2555

ภาคผนวก 3

สาระสำคัญของคำถามในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์โดยตรง

สาระสำคัญของคำถามในการสัมภาษณ์สถาปนิกโดยตรง แบบที่ 1

- 1. แนวคิดเบื้องหลังงานออกแบบอาคาร/โครงการ แรงบันดาลใจที่นำไปสู่แนวคิดดังกล่าว
- 2. ท่านในฐานะผู้ออกแบบ มีความพอใจหรือความภูมิใจกับผลงานออกแบบอย่างไร เป็นไปอย่างที่คิดไว้หรือไม่ มีข้อเด่นข้อด้อยประการใด
- 3. ส่วนที่แสดงถึงลักษณะไทยสมัยใหม่อย่างเด่นชัดตามความเข้าใจของท่าน และมีความเหมาะสมกับบริบทสังคมไทยปัจจุบันอย่างไร
- 4. โดยสรุปแล้วท่านได้หลักคิดประการใด ที่ชี้นำไปสู่การสร้างสรรค์ เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ซึ่งสามารถนำไปใช้กับงานออกแบบสถาปัตยกรรมในโครงการใหม่ได้ หรือไม่อย่างไร

พร้อมกันนี้อาจมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามรายการดังนี้ โดยขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับผลงานออกแบบของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1. เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยเชิงนามธรรมและรูปธรรม ลักษณะความงาม รูปลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ (various aspects of Thai architectural identity)
- 2. การวางผังและการสร้างมวล (architectural configuration)
- 3. ความสำคัญของสัดส่วน และการจัดองค์ประกอบ (architectural scale/proportion and composition)
- 4. การใช้ส่วนประกอบสถาปัตยกรรม (architecture features: elements/ornaments)
- 5. การพัฒนาสถาปัตยกรรมเขียว/การพัฒนาที่ยั่งยืน (green architecture and sustainable development)
- 6. บูรณาการภายใต้อิทธิพลโลกาภิวัตน์และท้องถิ่น (glocalization)

สาระสำคัญของคำถามในการสัมภาษณ์สถาปนิกโดยตรง แบบที่ 2

- 1. ในฐานะที่ท่านเป็นสถาปนิกอาวุโสที่มีผลงานออกแบบที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก ในภาพรวมขอให้ท่านพูดถึงแนวคิดเบื้องหลังงานออกแบบ รวมทั้งแรงบันดาลใจที่นำไปสู่แนวคิดการออกแบบ
- 2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการสร้างผลงานสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่ โปรดยกตัวอย่างงานออกแบบสถาปัตยกรรมของท่านเอง หรือของผู้อื่นที่ท่านคิดว่า เป็นตัวอย่างที่ดีของงานออกแบบที่แสดงถึงเอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่

3. หากท่านมีข้อคิดเห็นบางประการที่จะบอกทีมวิจัยในรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับ 1) ลักษณะไทยในภาพรวม 2) การจัดวางผังและการขึ้นรูป (configuration) 3) การจัดองค์ประกอบ (composition) และสัดส่วน (scale/proportion) 4) การใช้ส่วนประกอบสถาปัตยกรรม (architecture features) 5) การพัฒนาสถาปัตยกรรมเขียวและการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 6) บูรณาการภายใต้อิทธิพลโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ (glocalization) ในการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยสมัยใหม่ โปรดชี้แจงพร้อมยกตัวอย่าง
4. โดยสรุปแล้ว ท่านมีอะไรจะชี้นำทิศทางไปสู่การสร้างสรรค์ เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

สาระสำคัญของคำถามในการสัมภาษณ์นักวิชาการโดยตรง

1. ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในอดีต มีส่วนกำหนดรูปแบบ ‘บ้านและเมือง’ อย่างไร และได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรในสังคมปัจจุบัน (เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจพื้นฐาน)
2. เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย อาจไม่จำเป็นสำหรับวิถีชีวิตของคนในสังคมสมัยใหม่ แต่หากต้องการแสดงถึงลักษณะประจำชาติ สำหรับอาคารสถานที่สาธารณะบางประเภท จำเป็นต้องสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยขึ้นมาเป็นการเฉพาะหรือไม่ เพราะไม่อาจนำรูปแบบวัด-วังในอดีตมาใช้ ด้วยมีปัญหามูลฐานนูนรูปที่ต้องสัมพันธ์กับฐานานุกติ
3. ขอให้ท่านอาจารย์แสดงความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบต่าง ๆ ที่สถาปนิกปัจจุบันพยายามออกแบบโดยอิงรูปแบบในอดีตทั้งในเชิงรูปธรรมและนามธรรม รูปธรรมเชิงสัญลักษณ์ เช่น การจัดให้มีหลังคาทรงจั่วซ้อนชั้นเฉพาะตรงบริเวณทางเข้าหลักอาคารศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ฯลฯ หรือลักษณะนามธรรม เช่น การจัดให้มีลักษณะโปร่งเบา ลอยตัว ด้วยระเบียบทางเดินพร้อมเสาของโรงแรมราชวรคา จังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ

การสัมภาษณ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สาระสำคัญของคำถามในการสัมภาษณ์สถาปนิกและนักวิชาการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1. จากมิติทางประวัติศาสตร์ ที่สังคมไทยได้รับอิทธิพลภายนอกอย่างหลากหลาย ประกอบกับลักษณะพหุวัฒนธรรมของคนหลากหลายเผ่าพันธุ์ในพื้นที่ จนกล่าวได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมพหุลักษณะ จึงขอถามว่า มีความจำเป็นต้องสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมทั่วไปให้มีเอกลักษณ์ไทยหรือไม่
2. สำหรับงานสถาปัตยกรรมที่มีความสำคัญระดับชาติ เช่น อาคารรัฐสภา อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ อาคารศูนย์การประชุมแห่งชาติ ฯลฯ เหล่านี้ ผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมืองมักเห็นว่าต้องออกแบบให้มีลักษณะไทย แต่ประเด็นอยู่ที่ว่า อาคารเหล่านี้เป็นอาคารในประเภทที่ไม่เคยมีมาก่อน (ไม่ใช่ประเภทวัด และวัง) แล้วจะมีการออกแบบที่แสดงเอกลักษณ์ไทยในเชิงรูปธรรมได้อย่างไร โดยไม่ไปไขว่คว้าเอา ‘ของสูง’ มาใช้กับอาคารประเภทอื่นที่ไม่ใช่วัดและวัง เพื่อไม่เป็นการขัดต่อความสัมพันธ์ระหว่างฐานานูนรูปกับฐานานุกติ
3. ที่ผ่านมาโดยเฉพาะในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีการนำ “รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์” มาใช้ เป็น

รูปแบบของอาคารที่ทำการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นอาคารที่ทำการของกระทรวงต่าง ๆ อาคารศาลากลางและอาคารศาลประจำจังหวัด รวมทั้งอาคารหอประชุมธรรมศาสตร์ และอาคารโรงละครแห่งชาติ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับอาคารรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ ซึ่งปัจจุบันก็ใช้รูปแบบดังกล่าวน้อยลงมากแล้ว

4. ปัจจุบัน สถาปนิกมักจงใจนำรูปแบบเชิงสัญลักษณ์มาใช้กับอาคารที่ต้องการแสดงออกเอกลักษณ์ไทย โดยนำมาประกอบกับอาคารที่มีรูปลักษณะสมัยใหม่ใน 2 กรณีหลัก ๆ ดังนี้

ในกรณี ก. เป็นการนำรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ตามคติไตรภูมิด้วยรูปแบบไทยประเพณีมาใช้กับอาคารรูปแบบสมัยใหม่ เช่น กรณีอาคารรัฐสภาแห่งใหม่ มีส่วนยอดเป็นรูปแบบเจดีย์สีทอง

ในกรณี ข. เป็นการนำรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ที่มีการปรับรูปแบบให้ดูทันสมัยมาใช้กับอาคารรูปแบบสมัยใหม่ เช่น กรณีอาคารศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ที่มีหลังคากระฉกทรงจั่วซ้อน 3 ชั้น จัดวางอยู่หน้าอาคารเป็นส่วนหลังคาทางเข้า

ท่านมีความคิดเห็นต่อแนวรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ทั้งสองกรณีอย่างไร

5. สถาปนิกหลายท่านได้นำปัจจัยทางภูมิอากาศ โดยเฉพาะสภาพอากาศร้อนขึ้นมากำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรม โดยไม่นำปัจจัยด้านรูปแบบเฉพาะ (style) ที่มีลักษณะไทย/ท้องถิ่นมาเป็นปัจจัยหลัก ท่านมีความคิดเห็นต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมดังกล่าวอย่างไร
6. สถาปนิกอีกหลายท่านได้ให้ความสำคัญกับการจัดให้มีพื้นที่สีเขียว ทั้งภายนอกและภายในอาคาร (เป็นลานโล่งตรงกลาง) รวมทั้งการออกแบบอาคารในแนวสถาปัตยกรรมเขียว ในมิติการลดการใช้พลังงาน รวมทั้งการลดการใช้วัสดุก่อสร้างที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสภาวะแวดล้อม ตั้งแต่กระบวนการผลิตไปถึงกระบวนการก่อสร้างและการใช้งาน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อสภาพแวดล้อม ท่านคิดว่าแนวทางต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมา โดยลำพังตามแนวสถาปัตยกรรมเขียว เป็นการเพียงพอต่อการสร้างสรรค์ลักษณะไทย/เอกลักษณ์ไทยหรือไม่ อย่างไร หรือว่ายังจะต้องนำมิติทางด้านรูปแบบ (style) มาพิจารณาประกอบในการออกแบบ
7. ท่านคิดว่าปัจจัยดั้งเดิมต่อไปนี้มีความสำคัญต่อการนำมาบูรณาการในงานออกแบบงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ให้มีลักษณะไทย/เอกลักษณ์ไทยหรือไม่ อย่างไร หรือว่าไม่ควรนำมาพิจารณาในงานออกแบบสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมสำหรับสังคมปัจจุบัน
 1. การนำรูปแบบการจัดผังและการจัดรูปอาคาร ในมิติ 'planning & configuration'
 2. การนำสัดส่วนหลังคาและอาคาร ในมิติ 'scale & proportion'
 3. การนำองค์ประกอบและส่วนประดับ ในมิติ 'components, elements & ornaments' ซึ่งเป็นปัจจัย/รูปแบบดั้งเดิมมาร่วมบูรณาการในการออกแบบอาคารสำหรับสังคมปัจจุบัน เป็นการผสมผสาน 'ของเก่า' กับ 'ของใหม่'

ภาคผนวก 4

1. แบบสอบถามกลุ่มสถาปนิกทั่วไป: การจัดองค์ประกอบ รูปทรง และสัดส่วนทางสถาปัตยกรรม
คำถาม: การจัดองค์ประกอบเพื่อการใช้สอย รูปทรงและสัดส่วน คุณลักษณะ การสื่อความหมายของสังคมไทย
แบบพหุลักษณะ และการเชื่อมต่อที่ว่าง จำนวน 26 ข้อ
2. แบบสอบถามกลุ่มคนทั่วไป: การจัดองค์ประกอบ รูปทรง และสัดส่วนทางสถาปัตยกรรม
คำถาม: การจัดองค์ประกอบเพื่อการใช้สอย รูปทรงและสัดส่วน คุณลักษณะ การสื่อความหมายของสังคมไทย
แบบพหุลักษณะ และการเชื่อมต่อที่ว่าง จำนวน 20 ข้อ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121
E-mail: research.mtai@gmail.com

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ทุกวันนี้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว ตามกระแสโลกาภิวัตน์ รูปแบบสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับสังคมไทยในปัจจุบันยังเป็นเรื่องที่ไม่มีคำตอบชัดเจน และอยู่ในพรมแดนที่จะต้องมีการค้นคว้าและสร้างสรรค์ด้วยการคิดใหม่ทำใหม่ หรือที่จะต้องมีการยืนยันในแนวทางที่ยึดถือในการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (Modern Thai Architecture Identity)

งานวิจัยนี้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จึงมุ่งมั่นที่จะหาคำตอบสำหรับโจทย์วิจัยดังกล่าวข้างต้น และด้วยความร่วมมือของท่านในการตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น คาดว่าจะสามารถประมวลแนวความคิดและแนวรูปแบบด้านเอกลักษณ์ไทยสำหรับงานสถาปัตยกรรมในสังคมปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิชาชีพและการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม และต่อสังคมโดยรวม

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ด้วยความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร)

หัวหน้าโครงการวิจัย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมืองมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

☐ กลุ่มสถาปนิก

ข้อมูลเฉพาะต่อไปนี้เกี่ยวกับผู้ตอบ เป็นส่วนจำเป็นสำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ตอบตามเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบเพื่อการนี้เท่านั้น และไม่มีการเผยแพร่เป็นรายบุคคล

1. ชื่อ-สกุล _____

2. อายุ _____ ปี 3. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

4. สถานที่ทำงาน _____

5. การศึกษาระดับปริญญา ☐ ดั ☐ โท ☐ เอก

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

6. ประสบการณ์การทำงานรวม _____ ปี _____ เดือน

7. สาขาวิชาชีพ (ในขณะทำงาน) _____

8. ในกรณีที่ผู้ตอบยินดีให้ติดต่อกลับ:

โทร _____ E-mail: _____

บันทึกของผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม:

นิยามของคำสำคัญ ๆ

ใจบ้าน : เป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชนอยู่อาศัยที่ซึ่งชาวชุมชนพบปะและประกอบกิจกรรมชุมชนร่วมกัน

ชาน/นอกชาน : บริเวณพื้นที่อยู่พ้นนอกชายคาและระเบียงสำหรับใช้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

ฐานานุศักดิ์ : ศักดิ์ของสถาปัตยกรรมที่แสดงฐานะแตกต่างกันทางสังคมของผู้ใช้อาคาร โดยใช้ลักษณะ/องค์ประกอบบางอย่างเป็นสัญลักษณ์ เช่น อาคารสำหรับพระมหากษัตริย์มีเรือนยอดเดี่ยวแหลม มีการใช้หลังคาจั่วซ้อนชั้น เป็นดิน ซึ่งอาคารสำหรับสาธารณชนจะใช้แบบเดียวกันไม่ได้

ไตรภาค : ส่วนประกอบ 3 ส่วนของสถาปัตยกรรมไทย ได้แก่ ฐาน ตัวอาคาร และยอด เช่น เจดีย์ ประกอบด้วย ฐาน องค์ระฆัง และปลียอด ขณะที่เรือนไทย ประกอบด้วย เสาลอย ตัวเรือน และหลังคาจั่ว เป็นดิน

ไตรภูมิ : จักรวาลตามคติพุทธศาสนา ประกอบด้วยภูมิสาม ได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ และอรูปภูมิ จักรวาลมีเขาพระสุเมรุเป็นแกนกลาง ล้อมรอบด้วยภูเขา 7 ชั้น เรียกว่า สัตตวิภันต์ ถัดออกไปเป็นทะเลจนสุดกำแพงจักรวาล ตลอดความสูงของเขาพระสุเมรุเป็นชั้นกามภูมิ ชั้นรูปภูมิและอรูปภูมิอยู่เหนือขึ้นไปตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ภูมิทั้งสาม จัดอยู่ในโลกียภูมิซึ่งพุทธศาสนาสอนให้หลุดพ้นไปสู่ภูมิที่สูงกว่าคือ โลกุตระภูมิ หรือ นิพพาน

แนวแกน (axis) : แนวเส้นตรงที่พาดผ่านอาคาร เป็นเสมือนเส้นแกนของอาคาร ให้เป็นเส้นอ้างอิงในการจัดอาคารที่อยู่ทั้งสองด้านให้มีความสมดุล ทั้งนี้ แนวแกนเป็นเส้นสมมุติที่ไม่ปรากฏในอาคารจริง

บันลม : แผ่นไม้แบนสำหรับปิดทางด้านหัวและท้ายของหลังคาเพื่อป้องกันลมตีกระเบื้องมุงหลังคา

ระเบียง : บริเวณพื้นที่เชื่อมต่อออกไปด้านข้างตัวอาคารและมีหลังคาหรือชายคาคลุม

รูปลักษณะเชิงสัญลักษณ์ : รูปลักษณะ (image) ที่สื่อความหมายทางสัญลักษณ์ (symbolism)

รูปลักษณะอาจเป็นไปตามคติความเชื่อต่าง ๆ ความหมายที่ต้องการสื่อ ซึ่งรวมถึงเอกลักษณ์ไทย ความหมายเฉพาะต่าง ๆ (signification) ซึ่งรวมถึงลำดับศักดิ์ หรือฐานานุศักดิ์เหล่านี้เป็นความหมายทางสัญลักษณ์ที่แสดงออกทางรูปลักษณะ

ลาน : บริเวณที่ว่าง หรือสนาม

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น : สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม รูปแบบอาจพัฒนาไปจากรูปแบบเดิม เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต โดยใช้วัสดุก่อสร้างที่หาได้จากท้องถิ่นนั้น ๆ

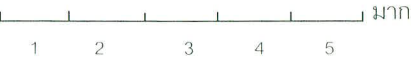
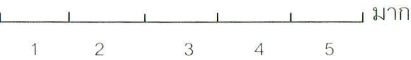
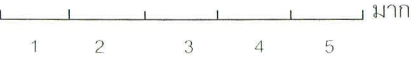
สมมาตร (symmetry) : ลักษณะสมดุลแบบเท่ากันทั้งสองด้าน เมื่อลากเส้นผ่านกึ่งกลางของอาคาร ส่วนของอาคารทั้งสองด้านจะเหมือนกันทุกประการ

สังคมแบบพหุนิยม : สังคมที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเกิดการผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ร่วมกับท้องถิ่นวิวัตน์

สัดส่วน : ความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดต่างๆ ขององค์ประกอบหนึ่ง เช่น สัดส่วนของความกว้างต่อความสูง หรือระหว่างองค์ประกอบที่แตกต่างกัน เช่น สัดส่วนของพื้นที่อาคารต่อพื้นที่น้ำ

อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม : เกิดจากบริบท เช่น สภาพภูมิอากาศ สภาพสังคม วัฒนธรรม และสภาพกายภาพของที่ตั้ง ฯลฯ

เอกลักษณ์/อัตลักษณ์ : ในภาพรวมเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมระดับชาติ ย่อมพิจารณาได้จากลักษณะร่วมของอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับสถาปนิก	ระดับความคิดเห็น
- การจัดหมู่อาคารโอบล้อมลานกลาง เหมือนการจัดกลุ่มเรือนไทยเดิมที่มีตัวเรือนหันหน้าเข้าหากัน และโอบล้อมลานกลาง 	1. รูปแบบการจัดวางหมู่อาคารเพื่อให้มีลักษณะล้อมพื้นที่ใช้สอยส่วนกลาง (ลาน/สวน/สระน้ำ ฯลฯ) เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดผังของเรือนไทยเดิม	น้อย มาก
- การจัดผังอาคารให้มีความยืดหยุ่นของพื้นที่ในการใช้สอยได้หลากหลายกิจกรรม เหมือนเรือนไทยเดิมที่มีลานกลางเป็นพื้นที่อเนกประสงค์สำหรับรองรับกิจกรรมต่าง ๆ	2. รูปแบบการจัดวางอาคารเพื่อความยืดหยุ่นในพื้นที่โดยมีพื้นที่ส่วนกลางที่สามารถรองรับกิจกรรมได้หลายรูปแบบในช่วงเวลาต่างกัน เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดผังของเรือนไทยเดิม	น้อย มาก
- การจัดหมู่อาคารของเรือนไทยเดิมสามารถขยายขนาดของเรือนตามขนาดครอบครัว เช่น ขยายจากเรือนสำหรับครอบครัวเดียวเป็นเรือนหมู่สำหรับครอบครัวขยาย โดยมีอาคารแยกเป็นเรือนย่อย และเชื่อมต่อกันด้วยชาน	3. รูปแบบการจัดวางอาคารเพื่อสามารถขยายพื้นที่เพิ่มตามความต้องการของครอบครัว หรือการเพิ่มขึ้นของประโยชน์ใช้สอยเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดผังของเรือนไทยเดิม	น้อย มาก

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับสถาปนิก	ระดับความคิดเห็น
-การจัดผังของเรือนไทยเดิม มีการเชื่อมเรือนต่าง ๆ ด้วย ชานเพื่อเป็นพื้นที่พักผ่อน หรือรองรับกิจกรรม นอกประสงคือื่น ๆ - การนำหลังคาทรงจั่ว หรือหลังคาแบบอื่น ๆ จาก สถาปัตยกรรมในอดีตมาใช้ รวมถึงสัดส่วนและความลาด ชัน การซ้อนชั้นหลังคา เพื่อแสดงลักษณะไทยในงาน สถาปัตยกรรม	4. รูปแบบการเชื่อมต่ออาคารด้วยพื้นที่ส่วนกลาง/ชาน/ ระเบียง/ทางเดินเท้า (รูปแบบผังเป็นตัว L, U, T, O, Irregular)เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดผังของ เรือนไทยเดิม 5-10. รูปทรงและสัดส่วนของหลังคา เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่: 5. รูปแบบหลังคาทรงจั่ว 6. รูปแบบหลังคาทรงอื่น ได้แก่ ทรงปั้นหยา ทรงเพิงหมา แหงน หลังคาแบนราบ 7. สัดส่วนของหลังคาทรงจั่วที่ลาดชันมาก(ความกว้าง <ความสูงของโครงสร้างหลังคา) 8. สัดส่วนหลังคาทรงจั่วที่ลาดชันน้อย (ความกว้าง > ความสูงของโครงสร้างหลังคา) 9. เส้นสายโค้งขององค์ประกอบหลังคาเช่น เส้นโค้งของ บันลมและส่วนโค้งของผืนหลังคา 10. การลดชั้นและซ้อนชั้นของหลังคา เพื่อลดทอนขนาด ของผืนหลังคา และสร้างคุณลักษณะเบา ลอยของ หลังคา	น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก

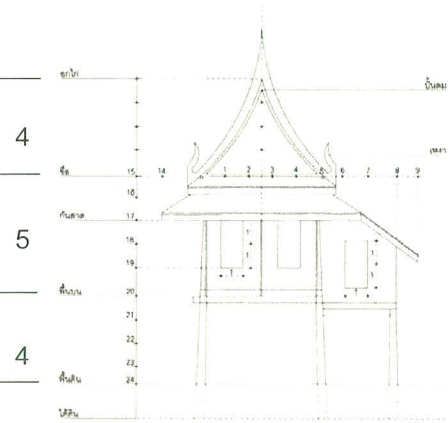
5

9, 10

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับสถาปนิก	ระดับความคิดเห็น
--------------------	--------------------	------------------

- เรือนไทยเดิมจะมีสัดส่วนตามความสูงด้านสกัดของ หลังคา : ตัวเรือน : ใต้ถุน = 4 : 5 : 4

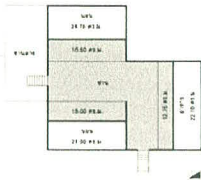

11

11. รูปแบบของบ้านสมัยใหม่มีสัดส่วนตามความสูงของ หลังคา : ตัวบ้าน : ใต้ถุน ซึ่งสอดคล้องหรือใกล้เคียงกับ สัดส่วนเดียวกันของเรือนไทยเดิมคือ 4 : 5 : 4 เป็นปัจจัย หนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่

- การจัดองค์ประกอบของอาคารโอบล้อมพื้นที่ส่วนกลาง ของเรือนไทยเดิมมีสัดส่วนของพื้นที่ส่วนกลาง (ชาน/ ระเบียง): พื้นที่ภายในอาคารเป็น 60 : 40

12 - 14

12-14. สัดส่วนของพื้นที่ส่วนกลาง (ชาน / ระเบียง / สวน) : พื้นที่ภายในอาคารชั้น 1 ที่สอดคล้องกับสัดส่วน เดียวกันของพื้นที่เรือนไทยเดิมคือ 60 : 40 เป็นปัจจัย หนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรม สมัยใหม่

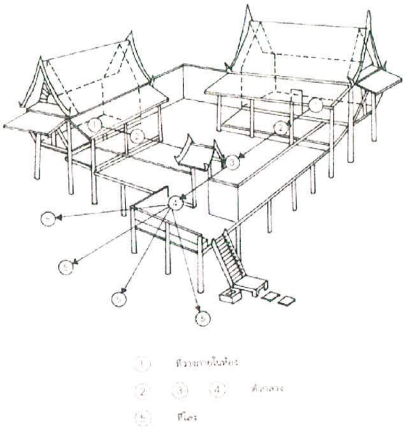
- 12. พื้นที่ส่วนกลาง < พื้นที่ภายในอาคารชั้น 1
- 13. พื้นที่ส่วนกลาง = พื้นที่ภายในอาคารชั้น 1
- 14. พื้นที่ส่วนกลาง > พื้นที่ภายในอาคารชั้น 1

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับสถาปนิก	ระดับความคิดเห็น
- เรือนไทยเดิมจะมีการยกลอยตัวอาคารสูงจากพื้นประมาณ 2 - 2.5 เมตร เพื่อให้มีได้ทุนเป็นพื้นที่อเนกประสงค์ ซึ่งล้อมรอบลานกลาง 	15. การยกลอยอาคารสูงจากระดับพื้น ล้อมรอบพื้นที่ว่างหรือสวนตรงกลาง เป็นการสืบสานลักษณะไทยจากรูปแบบเรือนไทยเดิมในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	น้อย มาก
- สถาปัตยกรรมในอดีตจะมีความสัมพันธ์กับน้ำ เช่น การสร้างเรือนแพ การมีน้ำโอบล้อมอาคาร หรือการมีองค์ประกอบบางส่วนของอาคารอยู่บนน้ำ 	16-18. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาคารและน้ำ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	น้อย มาก
	16. การมีอาคารลอยเหนือน้ำ	น้อย มาก
	17. การมีน้ำโอบล้อมอาคาร	น้อย มาก
	18. การมีองค์ประกอบบางส่วนของอาคารอยู่ในน้ำ เช่น เสาอาคาร	น้อย มาก

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับสถาปนิก	ระดับความคิดเห็น
--------------------	--------------------	------------------

- เรือนไทยเดิมมีการวางผังที่แสดงการเชื่อมต่อและไหลไป
มาของที่ว่าง จากภายในห้องสู่ที่โล่งภายนอกเป็นลำดับ

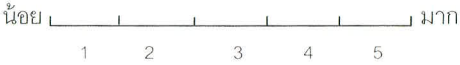
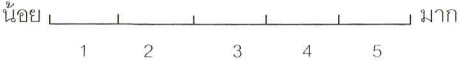

26. การเชื่อมต่อของที่ว่างจากภายในสู่ที่โล่งภายนอก
อาคารเป็นลำดับ จากพื้นที่มืด สู่พื้นที่แสงสลัว และพื้นที่
สว่างในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่เช่น บ้านสี่เทาแห่งภูเก็ต
จ.ภูเก็ต แสดงลำดับของแสงในอาคารจากพื้นที่ส่วนมืด
(โถงทางเข้า) สู่พื้นที่แสงสลัว (ทางเดินรอบคอร์ทกลาง)
และพื้นที่ส่วนสว่าง(คอร์ทกลาง) ตามลำดับ เป็นแนวทางที่
สอดคล้องกับการจัดผังของเรือนไทยเดิมในลำดับจาก
ภายในห้องสู่ระเบียง ชาน และนอกชาน

26
การเชื่อมต่อของที่ว่างจากภายในห้อง (1)
สู่ที่โล่งภายนอกของเรือนไทย โดยมีตัวกลางคือระเบียง (2)
ชาน (3) และนอกชาน(4) เป็นตัวเชื่อม

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับสถาปนิก	ระดับความคิดเห็น
	19-21. สัดส่วนของพื้นที่น้ำ : พื้นที่อาคารชั้น 1 ในกรณีที่อาคารไม่ได้ตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ ทำให้มีการสร้างรูปแบบให้มีน้ำเป็นองค์ประกอบของอาคาร เช่น มีสระน้ำด้านหน้าอาคาร หรือมีน้ำโอบล้อมอาคาร สัดส่วนของพื้นที่น้ำเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	
19 - 21	19. สัดส่วนของพื้นที่น้ำ < พื้นที่อาคารชั้น 1	น้อย มาก
	20. สัดส่วนของพื้นที่น้ำ = พื้นที่อาคารชั้น 1	น้อย มาก
	21. สัดส่วนของพื้นที่น้ำ > พื้นที่อาคารชั้น 1	น้อย มาก
- สถาปัตยกรรมในอดีตมีการจัดวางอาคารกลมกลืนกับพื้นที่ที่มันต้นไม้หรือแหล่งน้ำธรรมชาติ	22. การจัดองค์ประกอบอาคารให้มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติหรือที่ตั้ง ซึ่งแสดงถึงความสงบ นิ่ง ความอ่อนนุ่ม และความกลมกลืนกับธรรมชาติหรือที่ตั้ง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	น้อย มาก
		
22		

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับสถาปนิก	ระดับความคิดเห็น
	23-25. การจัดองค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายของสังคมไทยแบบพหุนิยม	
	23. รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีการผสมผสานลักษณะเชิงรูปธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เข้ากับรูปทรงและวัสดุสมัยใหม่ เช่น การนำรูปแบบยุงฉางพื้นถิ่นของภาคเหนือเป็นรูปแบบอาคารธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ จ.เชียงใหม่	น้อย 12345 มาก
	24. รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีการสื่อความหมายเชิงนามธรรม เช่น ความโปร่งโล่ง ความเบาลอย ความสงบ ความร่มรื่น โดยการยกอาคารลอย การซ้อนชั้นหลังคา การจัดวางหมู่อาคารกระจายกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และการผสมผสานวัสดุพื้นถิ่นกับวัสดุสมัยใหม่เช่น อาคารสถาบันอาศรมศิลป์	น้อย 12345 มาก
	25. รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีการนำสิ่งของที่แสดงลักษณะไทย โดยเฉพาะงานหัตถกรรมพื้นถิ่นมาสื่อความหมายเพื่อสร้างสัญลักษณ์ให้กับอาคารเช่น การนำรูปแบบการสานของกระบี่ข้าวพื้นถิ่นของภาคอีสานมาทำเป็นผนังภายนอกของอาคารเซ็นทรัลพลาซา ขอนแก่น	น้อย 12345 มาก

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ตำบลคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121
E-mail: research.mta@gmail.com

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมปัจจุบัน ภายในกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมพหุ
ลักษณะมากขึ้น มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม รูปแบบสถาปัตยกรรมได้ผันแปรไปจากเดิมมาก จึงเกิดคำถามว่า
เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมไทยสมัยใหม่มากน้อยเพียงใด

ทั้งนี้ จากข้อสังเกตเบื้องต้น พบว่า รากฐานทางวัฒนธรรมทั้งคตินิยมเชื่อ ตลอดจนการสืบทอดทางวัฒนธรรม
ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างสรรค์รูปแบบสถาปัตยกรรม และมักมีการโยกย้ายอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ไทย ตาม
ประเภทอาคาร ตามความต้องการลักษณะท้องถิ่น ตลอดจนถึงเอกลักษณ์ไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ที่เป็นงาน
ระดับชาติ

งานวิจัยนี้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จึงมุ่งมั่นที่จะหาคำตอบ
สำหรับโจทย์วิจัยดังกล่าวข้างต้น ความคิดเห็นอันทรงคุณค่าของท่านในฐานะ 'คนทั่วไป' ย่อมมีความสำคัญต่อการทำให้
งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และผลงานวิจัยนี้ย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ต่อวงการวิชาชีพและการศึกษา
ด้านสถาปัตยกรรม

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ด้วยความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ ทรายางกูร)

หัวหน้าโครงการวิจัย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมืองมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

☐ กลุ่มคนทั่วไป

ข้อมูลเฉพาะต่อไปนี้เกี่ยวกับผู้ตอบ เป็นส่วนจำเป็นสำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติ
ของผู้ตอบตามเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม คณะผู้วิจัย
จะใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบเพื่อการนี้เท่านั้น และไม่มีการเผยแพร่เป็นรายบุคคล

1. ชื่อ-สกุล _____

2. อายุ _____ ปี 3. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

4. สถานที่ทำงาน _____

5. การศึกษาระดับปริญญา ☐ ตี๋ ☐ โท ☐ เอก

☐ อื่น ๆ โปรดระบุ _____

6. ประสบการณ์การทำงานรวม _____ ปี _____ เดือน

7. สาขาวิชาชีพ (ในขณะทำงาน) _____

8. ในกรณีที่ผู้ตอบยินดีให้ติดต่อกลับ:

โทร _____ E-mail: _____

บันทึกของผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม:

นิยามของคำสำคัญ ๆ

ใจบ้าน : เป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชนอยู่อาศัยที่ซึ่งชาวชุมชนพบปะและประกอบกิจกรรมชุมชนร่วมกัน

ซาน/นอกซาน : บริเวณพื้นที่อยู่พ้นนอกชายคาและระเบียงสำหรับใช้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

ฐานานุศักดิ์ : ศักดิ์ของสถาปัตยกรรมที่แสดงฐานะแตกต่างกันทางสังคมของผู้ใช้อาคาร โดยใช้ลักษณะ/องค์ประกอบบางอย่างเป็นสัญลักษณ์ เช่น อาคารสำหรับพระมหากษัตริย์มีเรือนยอดเดี่ยวแหลม มีการใช้หลังคาจั่วซ้อนชั้น เป็นต้น ซึ่งอาคารสำหรับสาธารณะชนจะใช้แบบเดียวกันนี้ไม่ได้

ไตรภาค : ส่วนประกอบ 3 ส่วนของสถาปัตยกรรมไทย ได้แก่ ฐาน ตัวอาคาร และยอด เช่น เจดีย์ประกอบด้วย ฐาน องค์ระฆัง และปลียอด ขณะที่เรือนไทย ประกอบด้วย เสาลดอย ตัวเรือน และหลังคาจั่ว เป็นต้น

ไตรภูมิ : จักรวาลตามคติพุทธศาสนา ประกอบด้วยภูมิสาม ได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ จักรวาลมีเขาพระสุเมรุเป็นแกนกลาง ล้อมรอบด้วยภูเขา 7 ชั้น เรียกว่า สัตบริภันท์ ถัดออกไปเป็นทะเลจนสุดกำแพงจักรวาล ตลอดความสูงของเขาสุเมรุเป็นชั้นกามภูมิ ชั้นรูปภูมิและอรุภูมิอยู่เหนือขึ้นไปตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ภูมิทั้งสาม จัดอยู่ในโลกียภูมิซึ่งพุทธศาสนาสอนให้หลุดพ้นไปสู่ภูมิที่สูงกว่าคือ โลกุตระภูมิ หรือ นิพพาน

แนวแกน (axis) : แนวเส้นตรงที่พาดผ่านอาคาร เป็นเสมือนเส้นแกนของอาคาร ใช้เป็นเส้นอ้างอิงในการจัดอาคารที่อยู่ทั้งสองด้านให้มีความสมดุล ทั้งนี้ แนวแกนเป็นเส้นสมมุติที่ไม่ปรากฏในอาคารจริง

บันลม : แผ่นไม้แบนสำหรับปิดทางด้านหัวและท้ายของหลังคาเพื่อป้องกันลมตีกระเบื้องมุงหลังคา

ระเบียง : บริเวณพื้นที่เชื่อมต่อออกไปด้านข้างตัวอาคารและมีหลังคาหรือชายคาคลุม

รูปลักษณะเชิงสัญลักษณ์ : รูปลักษณะ (image) ที่สื่อความหมายทางสัญลักษณ์ (symbolism) รูปลักษณะนี้อาจเป็นไปตามคติความเชื่อต่าง ๆ ความหมายที่ต้องการสื่อ ซึ่งรวมถึงเอกลักษณ์ไทย ความหมายเฉพาะต่าง ๆ (signification) ซึ่งรวมถึงลำดับศักดิ์ หรือฐานานุศักดิ์เหล่านี้เป็นความหมายทางสัญลักษณ์ที่แสดงออกทางรูปลักษณะ

ลาน : บริเวณที่ว่าง หรือสนาม

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น : สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม รูปแบบอาจพัฒนาไปจากรูปแบบเดิม เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต โดยใช้วัสดุก่อสร้างที่หาได้จากท้องถิ่นนั้น ๆ

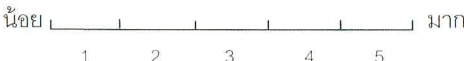
สมมาตร (symmetry) : ลักษณะสมดุลแบบเท่ากันทั้งสองด้าน เมื่อลากเส้นผ่านกึ่งกลางของอาคาร ส่วนของอาคารทั้งสองด้านจะเหมือนกันทุกประการ

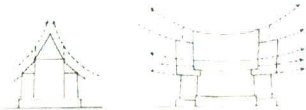
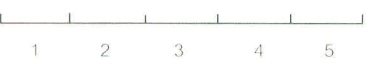
สังคมแบบพหุนิยม : สังคมที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเกิดการผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ร่วมกับท้องถิ่นวิวัฒน์

สัดส่วน : ความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดต่างๆ ขององค์ประกอบหนึ่ง เช่น สัดส่วนของความกว้างต่อความสูง หรือระหว่างองค์ประกอบที่แตกต่างกัน เช่น สัดส่วนของพื้นที่อาคารต่อพื้นที่น้ำ

อัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม : เกิดจากบริบท เช่น สภาพภูมิอากาศ สภาพสังคม วัฒนธรรม และสภาพกายภาพของที่ตั้ง ฯลฯ

เอกลักษณ์/อัตลักษณ์ : ในภาพรวมเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมระดับชาติ ย่อมพิจารณาได้จากลักษณะร่วมของอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับบุคคลทั่วไป	ระดับความคิดเห็น
- การจัดหมู่อาคารโอบล้อมลานกลาง เหมือนการจัดกลุ่มเรือนไทยเดิมที่มีตัวเรือนหันหน้าเข้าหากัน และโอบล้อมลานกลาง 	1. การจัดวางหมู่อาคารเพื่อให้มีลักษณะล้อมพื้นที่ใช้สอยส่วนกลาง (ลาน/สวน/สระน้ำ ฯลฯ) เหมือนการจัดกลุ่มเรือนไทยเดิมที่มีตัวเรือนล้อมลานกลาง เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดผังของเรือนไทยเดิม	น้อย มาก
- การจัดผังอาคารให้มีความยืดหยุ่นของพื้นที่ในการใช้สอยได้หลากหลายกิจกรรม เหมือนเรือนไทยเดิมที่มีลานกลางเป็นพื้นที่อเนกประสงค์สำหรับรองรับกิจกรรมต่าง ๆ	2. การจัดวางอาคารเพื่อความยืดหยุ่นในพื้นที่โดยมีพื้นที่ส่วนกลางที่สามารถรองรับกิจกรรมได้หลายรูปแบบในช่วงเวลาต่างกันเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดผังของเรือนไทยเดิม	น้อย มาก
- การจัดหมู่อาคารของเรือนไทยเดิมสามารถขยายขนาดของเรือนตามขนาดครอบครัว โดยมีอาคารแยกเป็นเรือนย่อย และเชื่อมต่อกันด้วยชาน	3. การจัดวางอาคารเพื่อสามารถขยายพื้นที่เพิ่มตามความต้องการของครอบครัว หรือการเพิ่มขึ้นของประโยชน์ใช้สอย เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดผังของเรือนไทยเดิม	น้อย มาก

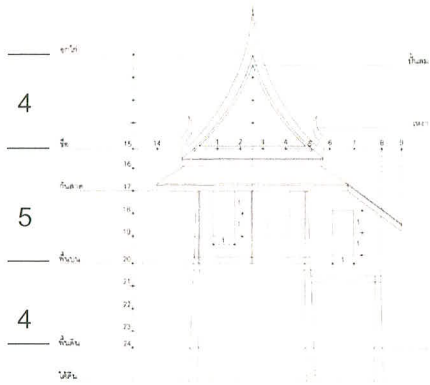
คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับบุคคลทั่วไป	ระดับความคิดเห็น
-การจัดผังของเรือนไทยเดิม มีการเชื่อมเรือนต่าง ๆ ด้วย ชานเพื่อเป็นพื้นที่พักผ่อน หรือรองรับกิจกรรม อเนกประสงค์อื่น ๆ 5 7, 8 ความลาดชันของหลังคา ภาพซ้ายมีความลาดชันน้อย ภาพขวามีความลาดชันมาก 9 เส้นสายของหลังคา ภาพซ้ายแสดงบันลุ่มที่มีเส้นสายโค้ง ภาพขวาแสดงผืนหลังคาที่มีเส้นสายโค้ง	4. การเชื่อมต่อหมู่อาคารด้วยพื้นที่ส่วนกลาง/ชาน/ ระเบียง/ทางเดินเท้า (รูปแบบผังเป็นตัว L, U, T, O) เป็น แนวทางที่สอดคล้องกับรูปแบบการจัดผังของเรือนไทยเดิม 5-10. รูปทรงและสัดส่วนของหลังคาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ 5. รูปแบบหลังคาทรงจั่ว 6. รูปแบบหลังคาทรงอื่น ได้แก่ ทรงปั้นหยา ทรงเพิง หมาแหงน หลังคาแบนราบ 7. หลังคาทรงจั่วที่มีความลาดชันมาก 8. หลังคาทรงจั่วที่มีความลาดชันน้อย 9. เส้นสายโค้งขององค์ประกอบหลังคาเช่น เส้นโค้ง ของบันลุ่ม และส่วนโค้งของผืนหลังคา เพื่อแสดง ความอ่อนช้อยและคุณลักษณะเบา ลอยของ หลังคา	น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก น้อย มาก

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับบุคคลทั่วไป	ระดับความคิดเห็น
--------------------	------------------------	------------------

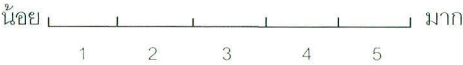
10

- เรือนไทยเดิมจะมีสัดส่วนตามความสูงในส่วนหลังคา : ตัวเรือน : ใต้ถุน = 4 : 5 : 4

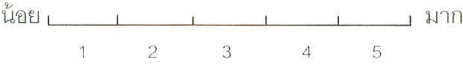

11

10. การลดชั้นและซ้อนชั้นของหลังคา เพื่อลดทอนขนาดของผืนหลังคา และสร้างคุณลักษณะเบา ลอยของหลังคา

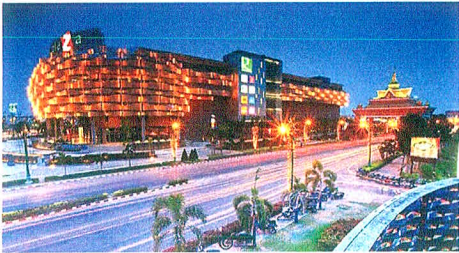

11. รูปแบบของบ้านสมัยใหม่มีสัดส่วนตามความสูงของหลังคา : ตัวบ้าน : ใต้ถุนซึ่งสอดคล้องหรือใกล้เคียงกับสัดส่วนเดียวกันของเรือนไทยเดิมคือ 4 : 5 : 4 เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่

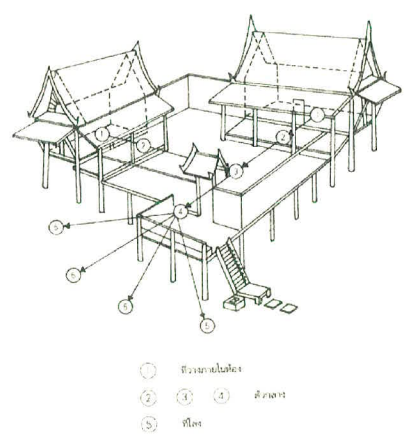
คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับบุคคลทั่วไป	ระดับความคิดเห็น
	12. การยกลอยอาคารสูงจากระดับพื้นเพื่อเป็นได้ถุนและล้อมรอบพื้นที่ว่างหรือสวนตรงกลาง เป็นการสืบสานลักษณะไทยจากรูปแบบเรือนไทยเดิมในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	น้อย มาก
	13-15. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาคารและน้ำ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	
	13. การมีอาคารลอยเหนือน้ำ	น้อย มาก
	14. การมีน้ำโอบล้อมอาคาร	น้อย มาก
	15. การมีองค์ประกอบบางส่วนของอาคารอยู่ในน้ำ เช่น เสาอาคาร	น้อย มาก

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับบุคคลทั่วไป	ระดับความคิดเห็น
- สถาปัตยกรรมในอดีตมีการจัดวางอาคารกลมกลืนกับพื้นที่ที่มีต้นไม้หรือแหล่งน้ำ 	16. การจัดวางอาคารให้มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติหรือที่ตั้ง ซึ่งแสดงถึงความสงบ นิ่ง ความอ่อนน้อม และความกลมกลืนกับธรรมชาติหรือที่ตั้งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	น้อย มาก
	17-19. การจัดองค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายของสังคมไทยแบบพหุนิยม 17. รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีการผสมผสานลักษณะเชิงรูปธรรมของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเข้ากับรูปทรงและวัสดุสมัยใหม่ เช่น การนำรูปแบบยังฉางพื้นถิ่นของภาคเหนือเป็นรูปแบบอาคารธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ จ.เชียงใหม่	น้อย มาก

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับบุคคลทั่วไป	ระดับความคิดเห็น
	18. รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีการสื่อความหมายเชิงนามธรรม เช่น ความโปร่งโล่ง ความเบาลอย ความสงบ ความร่มรื่น โดยการยกอาคารลอย การซ้อนชั้นหลังคา การจัดวางหมู่อาคารกระจายกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และการผสมผสานวัสดุพื้นถิ่นกับวัสดุสมัยใหม่เช่น อาคารสถาบันอาศรมศิลป์	น้อย มาก
	19. รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีการนำสิ่งของที่แสดงลักษณะไทย โดยเฉพาะงานหัตถกรรมพื้นถิ่นมาสื่อความหมายเพื่อสร้างสัญลักษณ์ให้กับอาคารเช่น การนำรูปแบบการสานของกระติบข้าวพื้นถิ่นของภาคอีสานมาทำเป็นผนังภายนอกของอาคารเซ็นทรัลพลาซา ขอนแก่น	น้อย มาก

คำอธิบาย-ภาพประกอบ	คำถามสำหรับบุคคลทั่วไป	ระดับความคิดเห็น
--------------------	------------------------	------------------

- เรือนไทยเดิมมีการวางผังที่แสดงการเชื่อมต่อและไหลไป
มาของที่ว่าง จากภายในห้องสู่ที่โล่งภายนอกเป็นลำดับ

20. การจัดวางพื้นที่อาคารให้มีลำดับจากภายในสู่
ภายนอกอาคาร สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของแสงใน
เชิงสุนทรียภาพจากพื้นที่มืด สู่พื้นที่แสงสลัว และพื้นที่
สว่างเป็นลำดับเป็นการสืบสานเอกลักษณ์ไทยในลำดับ
ความมืด ความสลัว และความสว่างของพื้นที่เรือนไทยเดิม

20

การเชื่อมต่อของที่ว่างจากภายในห้อง (1)
สู่ที่โล่งภายนอกของเรือนไทย โดยมีตัวกลางคือกระเบื้อง (2)
ชาน (3) และนอกชาน(4) เป็นตัวเชื่อม

ภาคผนวก 5

รายการจัดสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในบริบทสังคมปัจจุบัน”
เพื่อการอภิปรายผลของงานวิจัย

1. ครั้งที่ 1

รายชื่อวิทยากร	สถานที่	วัน/เวลา
รองศาสตราจารย์ ดร. ต้นข้าว ปาณินท์ 	ห้อง 415 อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	21 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เวลา 9:00 – 12:30 น.
คุณสุริยะ อัมพันศิริรัตน์ 	ห้อง 415 อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	21 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เวลา 9:00 – 12:30 น.

2. ครั้งที่ 2

รายชื่อวิทยากร	สถานที่	วัน/เวลา
คุณวรรณพร พรประภา 	ห้อง 314 อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	29 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เวลา 9:00 – 12:30 น.
คุณชาติรี อดาลิตสกุล 	ห้อง 314 อาคารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	29 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เวลา 9:00 – 12:30 น.

คำถามสำหรับวิทยากรเกี่ยวกับเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (15 ข้อ)

1. ความพยายามในการศึกษาและออกแบบงานสถาปัตยกรรมให้มีเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เพื่อให้มีการสื่อสาร “สิ่งที่คุ้นเคย” ผู้คนรับรู้ได้ เชื่อมโยงกับอดีตในเชิงวัฒนธรรมได้นั้น นับว่ามีเหตุผลหรือความจำเป็นประการใดหรือไม่
2. หากเห็นด้วยกับการสื่อสารด้วย “สิ่งที่คุ้นเคย” ท่านคิดว่าน่าจะเป็นการสื่อสารด้วยแนวคิดเชิงนามธรรม (abstract concept) ก็เป็นการเพียงพอ เช่น ความโปร่งโล่ง ความสงบ ฯลฯ หรือว่าจะต้องสื่อสารด้วยรูปแบบที่มีความชัดเจนเชิงรูปธรรม เช่น รูปแบบกระเบื้องมีเสาลอยรายล้อมลาน เป็นต้น
3. การนำรูปแบบอาคารประเภทวัดในอดีตมาใช้กับอาคารประเภทโรงแรมในปัจจุบัน หรือการนำรูปแบบการจัดผังของเรือนพักอาศัย มาเป็นต้นแบบการจัดผังอาคารสมัยใหม่ เช่น ศูนย์การประชุม เป็นต้น นับได้ว่ามีตรรกะเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
4. จำเป็นหรือไม่ที่จะออกแบบให้มีการสืบสานอัตลักษณ์ท้องถิ่น เฉพาะในท้องถิ่นนั้น ๆ และมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร หากมีการนำอัตลักษณ์ของท้องถิ่นหนึ่งไปใช้ในอีกท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งเท่ากับเป็นการแสดงอัตลักษณ์นอกบริบท
5. การนำลักษณะทางกายภาพของงานสถาปัตยกรรมในอดีตมาใช้โดยมีการปรับรูปแบบตามบริบทสมัยใหม่ เพื่อเป็นการสื่อสาร “สิ่งที่คุ้นเคย” ที่จัดเป็นการสืบสานทางวัฒนธรรม มีความเป็นไปได้อย่างไร และมีความเหมาะสมเพียงใด ในกรณีต่อไปนี้ :
 - 5.1 รูปลักษณะในภาพรวม เช่น หลังคาทรงจั่ว ลักษณะไตรภาค ฯลฯ
 - 5.2 การจัดระเบียบ “scale” และ “proportion” ที่อิงกับรูปแบบเดิม
 - 5.3 การใช้องค์ประกอบ ส่วนประกอบ หรือส่วนประดับตกแต่ง เช่น ค้ำยัน ชุ่มประตูลวดลาย ช่องเปิด ฯลฯ
6. การจัดพื้นที่ใช้สอยที่สะท้อนลักษณะการจัดพื้นที่ใช้สอยของงานสถาปัตยกรรมในอดีตมีความเป็นไปได้หรือไม่ และมีความเหมาะสมเพียงใดสำหรับงานสถาปัตยกรรมปัจจุบัน
 - 6.1 ลักษณะชาน ลาน การรายล้อม การเชื่อมต่อพื้นที่
 - 6.2 ลักษณะการจัดที่มีลำดับการเข้าถึง
 - 6.3 ลักษณะการจัดเป็นกลุ่มอาคารขนาดเล็กในทำนองเดียวกับเรือนไทย
7. ถ้าวัสดุและเทคโนโลยีการก่อสร้างในสังคมปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปมาก การยังยึดติดกับวัสดุก่อสร้าง โครงสร้าง และการก่อสร้างที่เคยเป็นมาในอดีตมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และควรพิจารณาในมิติของ “สัจจะ” ด้วยหรือไม่
 - 7.1 วัสดุ เช่น วัสดุมุงหลังคาโดยมีการเสริมวัสดุกันการรั่วซึม